

Niemcy: Aktywna prezydentura Steinmeiera

Kamil Frymark

12 lutego Zgromadzenie Federalne RFN wybierze Franka-Waltera Steinmeiera (SPD) na urząd prezydenta. Zastąpi on ustępującego po pierwszej kadencji Joachima Gaucka. Wybór Steinmeiera jest przesądzony ze względu na porozumienie ugrupowań wielkiej koalicji dysponującej większością w Zgromadzeniu Federalnym oraz przychylność zarówno Zielonych, jak i FDP.

Prezydent Niemiec jest wybierany na pięcioletnią kadencję. Jego kompetencje są ograniczone i koncentrują się na funkcjach reprezentacyjnych. Rola prezydenta rośnie w kryzysie parlamentarnym, gdy może zarządzić on nowe wybory w razie przegranej przez kanclerza głosowania nad wotum zaufania. Prezydent nie dysponuje inicjatywą ustawodawczą, a weto wobec ustaw może zastosować wyłącznie w przypadku formalnego złamania procedury ustawodawczej lub niezgodności ustawy z konstytucją. Od 1949 roku weto zastosowano 8 razy. Wpływ, jaki prezydent w RFN wywiera na życie polityczne, w największej mierze zależy od jego osobowości.

Komentarz

- Prezydent Gauck (bezpartyjny), cieszący się obecnie poparciem 81% badanych, przywrócił zaufanie do urzędu po przedwcześnie zakończonych kadencjach Horsta Köhlera i Christiana Wulffa (oba z CDU). Jednocześnie wielokrotnie był krytykowany, głównie przez Partię Lewicy, za włączanie się w bieżące debaty polityczne, w tym za sprzeciw wobec współpracy innych ugrupowań z postkomunistami. W przemówieniach programowych nadał nowy impuls debacie o zwiększonym zaangażowaniu międzynarodowym, w tym militarnym RFN oraz o polityce migracyjnej, uznając Niemcy za państwo imigranckie. Gauck należał też do zdecydowanych krytyków Rosji. Przed końcem kadencji zdystansował się od „polityki pokoju” Steinmeiera wobec Rosji, wskazując, że wykluczenie *a priori* rozwiązań militarnych jest pożądane tylko wtedy, gdy postulują je wszyscy uczestnicy rokowań.
- W odróżnieniu od Gaucka prezydent Steinmeier będzie bardziej zaangażowany po jednej ze stron politycznego sporu. Objęcie urzędu przez cieszącego się poparciem 79% Niemców socjaldemokratę (dopiero trzeci raz w historii) jest sukcesem SPD i wzmacnia ją przed wyborami do Bundestagu jesienią 2017 roku. Wykorzystując autorytet urzędu oraz nadając ton debacie politycznej, Steinmeier będzie mógł wspierać socjaldemokratycznego szefa MSZ Sigmara Gabriela oraz kandydata na kanclerza z ramienia SPD Martina Schulza w kampanii wyborczej. Aktywne zaangażowanie w życie

polityczne ułatwi Steinmeierowi zaplecze wpływowych urzędników z MSZ, których zamierza on zatrudnić w Kancelarii Prezydenta. Jej szefem ma zostać Stephan Steinlein, obecny sekretarz stanu w MSZ, który pracował ze Steinmeierem jeszcze w Urzędzie Kanclerskim za Gerharda Schrödera.

- Najważniejszym polem działania prezydenta będą prawdopodobnie polityka zagraniczna oraz polityka kulturalna, do której Steinmeier przykładął dużą wagę w MSZ. Inaczej niż kanclerz Merkel, Steinmeier będzie dążył do wsparcia wizji UE skoncentrowanej wokół „twardego rdzenia” w strefie euro. Tradycyjnie z pierwszą wizytą zagraniczną nowy prezydent RFN udaje się do Francji (wyjątkami byli Köhler oraz Gauck, którzy odwiedzili Polskę). Również w polityce wobec Rosji można się spodziewać dalszego zbliżenia, a spotkanie z prezydentem Putinem w Moskwie, inaczej niż w przypadku Gaucka, nie jest wykluczone.